

Leiderschapsprofiel

Jo van Dorp

Algemeen

En Hij sprak deze gelijkenis tot hen en zeide: Wie van u, die honderd schapen heeft en er één verliest, laat niet de negennegentig in de wildernis achter en gaat het verlorene zoeken, totdat hij het vindt? En als hij het vindt, tilt hij het met blijdschap op zijn schouders en thuis gekomen, roept hij zijn vrienden en buren bijeen en zegt tot hen: Verblijdt u met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was. Ik zeg u dat er alzo blijdschap zal zijn in den hemel over één zondaar, die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen, die geen bekering nodig hebben. (Lucas 15: 3-10)

Christus, toont in gelijkenissen dat een geestelijk leider gesymboliseerd wordt in de figuur van de herder. Geestelijk leiderschap vraagt een profiel waarin verschillende elementen een rol spelen die een goede schaapherder karakteriseren. Betrokkenheid bij de schapen, verantwoordelijkheid, dienstbaarheid zijn maar een paar aspecten. Christelijk leiderschap is in essentie anders als leiderschap in deze wereld. Het "zoeken naar het verlorene" is geen bijster efficiënte taak vanuit een natuurlijk (menselijk) oogpunt. Op andere plaatsen spreekt Christus er over dat Zijn volgelingen "niet moeten heersen, maar dienen" en dat "velen eersten, zullen de laatsten zijn". Daarom is deze studie ook geen neerslag van "managementvaardigheden", maar een kritische beschouwing wat God uitgewerkt wil zien in het leven van een leider.

Leiderschap betekent continuïteit en verandering.

Iemand heeft eens gezegd: "Er zijn drie soorten mensen in de wereld:

- zij die niet weten wat er gebeurt;
- zij die afwachten wat er gebeurt;
- zij die zorgen dat het gebeurt."

Haarscherp wordt hiermee aangegeven welke plaats leiders innemen. Het meest kenmerkende van een leider, zeker ook van een christelijke leider is dat er door zijn of haar inzet dingen gebeuren. Rom. 13 beschrijft de overheid als Gods dienares, u ten goede. Zonder leiderschap, zonder structuur is elke gemeenschap, ook de christelijke onderworpen aan de chaos. Leiderschap is een van God gegeven instelling, welke ten doel heeft de continuïteit van het menselijk bestaan te handhaven en de mens te leiden naar nieuwe verten in ons bestaan. We zien dus aan de ene kant dat leiderschap het bestaande handhaaft, daar waar nodig een nieuwe invulling geeft aan het bekende en er voor zorgt dat mensen veiligheid en zekerheid kunnen hebben binnen het systeem waarin ze functioneren. Leiderschap heeft daarmee een conserverende werking, het weerhoudt het kwade en biedt de voorwaarden voor een goed en rustig leven. Leiderschap impliceert echter ook verandering. We zien in de Bijbel machtige figuren die de wereld om hun heen veranderen. Die steden in "rep en roer" brengen (Paulus, andere apostelen), die een volk wegleiden uit ballingschap naar vrijheid en een nieuw land (Mozes, Jozua, Nehemia, Ezra). We zien mensen die de loop van de geschiedenis van een volk ingrijpend wijzigen (Samuël, David, Salomo). In hun leven ontdekken we dan ook een aantal zaken die belangrijk zijn geweest als voorwaarden waardoor die veranderingen mogelijk waren.

Geestelijk leiderschap of management

Geestelijk leiderschap en management volgens principes zoals deze wereld die ontdekt in de psychologie worden nog wel eens met elkaar verward. Een geestelijk leider kan gebruik maken van bepaalde technieken zoals onderwezen in de managementliteratuur, maar zal, als het goed is, een onderscheid kunnen maken tussen datgene wat Gods methoden zijn en wat voortkomt uit een natuurlijk denken. In het onderstaande worden wat gedachten gegeven om dit verschil uit te werken. Uiteraard zijn meer verschillen aanwijsbaar, maar deze selectie geeft belangrijke verschillen aan. Geestelijk leiderschap is een gave van God aan Zijn gemeente. We zien ook altijd dat God iemand zelf onderwijst voor de aanvang van de taak. In beproevingen, in verzoeken, in omstandigheden zijn er talloze momenten waarop Gods Geest werkt aan de vorming van het leiderschap in iemand.

Management is een vak en een beroep, geleerd aan instituten of door middel van cursussen. Het stelt psychologische methoden en technieken boven de integriteit van de manager. Een geestelijk leider stelt doelen op basis van openbaring ook al zal dit betekenen dat de hele wereld dit dwaas zal vinden. Wat te denken van het leiderschap van Noach voor de zondvloed, toen hij de organisatie van de arkbouw op zich nam? Wat te denken van Abraham, die ging uit zijn land, naar het land wat God hem wijzen zou? Management in deze wereld stelt doelen op basis van haalbaarheid. Realistische doelstellingen, welke vastgesteld worden op logische grondslagen vormen de uitgangspunten voor de bepaling van de lange en korte termijn visie. Geestelijk leiderschap is gebaseerd op geloof. Wanneer we in Hebr. 11. de rij van geloofshelden zien, dan spreekt dat van "verwachting van de toekomstige stad" Het geestelijk leiderschap is gebaseerd op profetisch inzicht. Management is gebaseerd op feiten en berekeningen welke tot economische, financiële en logistieke grondslagen zijn te herleiden. Geestelijk leiderschap kijkt naar eindresultaat (het ene schaap wat gevonden wordt) terwijl management zoekt naar efficiency waarbij er nu eenmaal altijd afvallers zijn. Geestelijk leiderschap zoekt het verlorene. Geestelijk leiderschap is te onderscheiden naar roeping. Efeze 4:11 geeft aan dat er zijn ten dienste van het Lichaam :

apostelen <----> herders <----> profeten <----> leraars <----> evangelisten

Elk van deze bedieningen, naast de ambten van opziener en diaken, vormt een specifieke taak, dienstbaar aan het gehele Lichaam van Christus. In deze bedieningen is het wederzijds elkaar aanvullen en het organische karakter van de Lichaams-structuur van groot belang. Iedereen is in feite onmisbaar. Managementtheorieën werken volgens een hiërarchische opbouw van relaties, waarin lijnen en staftaken strikt gescheiden zijn. Onderscheiden naar niveaus zien we dan:

directie ----> hoger kader ----> midden kader ----> lager kader ----> werkvloer

Geestelijk leiderschap heeft als basis van haar autoriteit dienstbaarheid aan de ander binnen het Lichaam van Christus. Het is onderworpen aan het gezag van een ander, maar richt zich ook op de dienst aan de ander. Management heeft formele macht als basis voor autoriteit en richt zich op de maximale efficiency van het productieproces. Geestelijk leiderschap is gericht op coöperatie met Gods Geest in het werk wat gedaan wordt. (... *werken te doen, die God te voren bereid heeft*, Ef. 2:10). Management leert mensen te gebruiken als verlengstuk van de ondernemingsdoelstelling. Voor alle duidelijkheid moet nog wel gesteld worden dat geestelijk leiderschap absoluut niet irrationeel is, maar zich primair verlaat op de almacht en het inzicht van God zelf, dat boven ons denken en bidden uitstijgt.

Geestelijk leiderschap

In het voorgaande hoofdstuk is onderscheid gemaakt tussen geestelijk leiderschap en management. In dit hoofdstuk wordt een concretere invulling gegeven van geestelijk leiderschap in het licht van de bijbel. Uitgangspunt daarbij is wat geschreven is over de [Leiderschapscriteria](#)

Essentieel bij de beoordeling van mensen of zij geschikt zijn voor leidinggevende taken is niet zozeer hun technische vaardigheid, maar vooral hun karakter, persoonlijk leven en geestelijk leven staan voorop en pas daarna hun leiderskwaliteiten. Er zijn voor leiderschap in de gemeente ook statutaire eisen, d.w.z. zaken die van te voren vast liggen. Zo moet een leider geen pasbekeerde zijn. Op het terrein van het huwelijk dient hij zeer hoge principes te hebben en de bijbelse eis van onberispelijkheid en beproefd zijn, moet gesteld kunnen worden. De basis van het functioneren is de innerlijke overtuiging door God zelf geroepen te zijn. Juist in de moeilijkste tijden is die zekerheid de basis voor een leider om verder te gaan. Elke leider in de bijbel kende dat moment van het door God geroepen zijn.

Leiderschapskenmerken

In het vervolg van deze studie kijken we naar verschillende zaken uit het schema die wat nader uitgewerkt worden. Dit kan niet volledig zijn, maar helpt wel om een richting aan te geven. In die zin geeft het ook een stukje ethiek van het leiderschap weer.

Gemeenschap met God

Als eerste en meest belangrijkste kenmerk moet genoemd worden dat een geestelijk leider leeft met Zijn God. We zien ook in het Woord van God dat zij die leven met God een zeer nauwkeurig en gedetailleerd beeld ontvangen van Hem over hoe Hij de toekomst ziet en wil invullen. We zien bijvoorbeeld Mozes in zijn relatie met God, die met Hem spreekt, van Hem inzichten krijgt, de wetten en geboden (burgerlijk en ceremonieel) van Hem ontvangt, die tot op de millimeter nauwkeurig een beeld krijgt hoe de tabernakel gebouwd moet worden. Leiders die hun God kennen, die weten wat Zijn plannen zijn, zijn schaars binnen de Gemeente van Christus. Wil iemand uitgroeien tot een geestelijk leider dan zal er een diepe toewijding moeten komen in de tijden van gebed, van bijbelstudie, van het zich uitstrekken naar Hem toe. Een geestelijk leider kan niet volstaan met schietgebedjes, maar zal serieus aandacht moeten geven aan voorbede, geestelijke strijd en bestudering van het Woord van God. Dat eerder in uren van gebed en bijbelstudie gesproken moet worden dan in momenten, is zonneklaar. Het leven van Wesley, Finney, Hudson Taylor, Watchman Nee, George Muller is vervuld geweest van voorbede, maar heeft in haar effect werelden veranderd. De grote verleiding voor elke christelijke leider is om gemotiveerd te worden door het werk in het Koninkrijk en niet door de Koning zelf. We zien vele christelijke leiders die zich overspannen werken, alleen maar bezig met het werk van God en helaas niet meer met God zelf. Werken voor God, zonder God zelf, geboren uit ideeën die voortkomen uit een "natuurlijk" denken van een geestelijk leider, zijn uiterst effectieve middelen in de handen van de duisternis om christenen te ontmoedigen, op een zijspoor te zetten, of zelfs hun roeping te doen mislukken.

Staan onder autoriteit

Elke christelijke leider zal vanuit de gemeenschap met God zijn opdracht en taak ontvangen. Christelijk leiderschap is gebaseerd op roeping van Godswege. Dat betekent echter ook dat elk gezag haar bestaan ontleend aan die roeping. Kijken we naar de levens van Saul en David, beiden geroepen mannen Gods, dan zien we dat het vermogen om zich te kunnen onderwerpen aan God, bepalend is. Geestelijk leiderschap kiest er vrijwillig voor om onder gezag van anderen te staan. "Eenmansbedieningen", autocratisch leiderschap en dictatoriaal geleide gemeenten, c.q. organisaties zijn een ontluistering van het Lichaam van Christus. Geestelijk leiderschap is zich ervan bewust dat zij uitsluitend haar bestaansrecht kan legitimeren door een vrijwillige onderwerping aan het gezag van God en het daaruit voortvloeiende, door Hem aangestelde, gezag hier op aarde. Leiders die zich bewust zijn van het door God verleende gezag, zullen ook meer vrees hebben voor God dan voor mensen. Voor geestelijk leiderschap is het een uitdaging om in teamverband te werken en ruimte te scheppen voor anderen in hun functioneren. Werken in een team maakt ook dat succes niet persoonlijk wordt, maar gevolg is van het functioneren van het Lichaam. In dit verband is een ernstige waarschuwing op zijn plaats voor geestelijk leiderschap wat machtsmisbruik toelaat in de bediening. Helaas moeten we nog wel eens vaststellen dat geestelijke leiders openingen hebben geboden in hun leven aan machten van dominantie, manipulatie en soms zelfs intimidatie. Leiderschap wat wil (over)heersen en niet kan dienen is een bedreiging voor de christelijke gemeente. Juist de autoriteit die aan geestelijke leiders wordt toegekend, maakt machtsmisbruik door hen zo gevaarlijk. Juist op geestelijk terrein zijn mensen kwetsbaar en ontvankelijk voor sturing door anderen. De schade aangericht door "valse autoriteit" binnen het Lichaam van Christus is helaas groot. In deze geldt dan ook dat we geroepen zijn om te zegenen en niet om te vervloeken.

Liefde vormensen

Een christelijk leider is, vanuit de gemeenschap die hij met de Koning heeft, gemotiveerd om mensen werkelijk lief te hebben. Lief te hebben in de zin van het zoeken van het beste voor de ander. Gericht zijn op het dienen van die ander. Een christelijk leider stelt mensen boven organisaties en structuren en heeft oog voor het zwakkere. Een werkelijk geroepen christelijk leider is ook te herkennen aan zijn aandacht voor mensen boven statistieken en cijfers. Elk mens is voor hem uniek en onvervangbaar. Een christelijk leider manipuleert mensen niet maar biedt tijd en ruimte voor het proces van Gods Geest.

Evenwicht

Geestelijk leiderschap kenmerkt zich door een zekere evenwichtigheid. Evenwicht in zaken rondom leerstellige kwesties, maar ook evenwicht in de benadering van mensen. Het principe van hoor en wederhoor is een normaal uitgangspunt in gesprekken, pastoraat en bij besluitvorming. Evenwichtigheid is een dragende eigenschap voor continuïteit. Waar projecten zich evenwichtig ontwikkelen krijgen de medewerkers de gelegenheid mee te ontwikkelen. Vooral geestelijke pioniers (apostelen / evangelisten) hebben op dit punt nog wel eens wat moeite. Ook zij die de bediening van profeet hebben, zullen aandacht moeten geven aan evenwichtigheid om te voorkomen dat zij kracht ontnemen aan hun boodschap door een zekere vorm van eenzijdigheid. Spr. 24:6 zegt: De overwinning ligt in de veelheid van raadgevers. Echte leiders durven kritisch van alle kanten naar een bepaalde zaak te kijken.

Dienstbaar

Dienstbaarheid is de grondtoon geweest van het leiderschap van Jezus Christus. Elke geestelijke leider zal de bereidheid tot dienstbaarheid in zich moeten hebben. Vaak zal een leider zich gebruikt voelen door anderen en met de apostelen de ervaring delen van "een voetveeg" (1 Cor 4:13) te zijn. Niettemin is dienstbaarheid, als beeld van de agapè, een zeer belangrijk gegeven in het leven van de leider.

Matigheid

Zelfbeheersing in emoties, in verlangens, in strevingen is van doorslaggevend belang voor het functioneren van een leider op de lange termijn. Wanneer een leider onmatig is op een levensgebied, dan zal dit hoe dan ook leiden tot een probleem wat onbeheersbaar is. Leiders zijn gevallen omdat ze zichzelf niet beperkten in hun eetlust, hun verlangen naar aandacht, respect en eer van mensen, hun seksuele driften, hun verlangen naar luxe en comfort. Geestelijk leiderschap kenmerkt zich door het zichzelf beperkingen opleggen in zaken die op zich zelf goed zijn, maar door teveel aandacht verworven tot een probleem. Zelfdiscipline in het gezinsleven, relaties, slaap, eten, drinken en planning maken de weg vrij voor een kwaliteit van leven, waardoor de leider zichzelf staande kan houden. In deze behoren geestelijke leiders hogere eisen te stellen aan zich zelf, dan aan gemeenteleden.

Volharding

We zagen dat leiderschap geconcentreerd is op continueit en verandering. Beide vergen volharding. Mozes leidde het volk uit Egypte, door de woestijn maar door een (in menselijke ogen) kleine fout sloot hij voor zichzelf de weg af naar het beloofde land. Leiderschap dient zich te bezinnen op de weg van volharding. Volharding vergt toewijding aan de zaak waar men voor staat. Toewijding vergt dat wij de zaak waar we voor staan de moeite waard vinden. Heel vaak zien we dat wanneer het "beloofde land" in zicht komt, de toewijding verslapt. Men rust al op de lauweren van een vermeend succes. Volharding is bestand tegen de verleiding van succes en kijkt door de waan van de dag heen naar het einddoel.

Integriteit /Betrouwbaarheid

Weinig zaken hebben de voortgang van het Evangelie meer schade toegebracht dan leiders die niet integer zijn. Integriteit in beloften, in financiën, in relaties is zo fundamenteel voor de levenshouding van een leider dat dit niet voldoende benadrukt kan worden. Integriteit begint in de eigen levenssfeer. Hoe gedraagt iemand zich in z'n gezin, in zijn familie? Hoe is iemands persoonlijke financiële handel en wandel? Een leider, die in zijn privéleven financiële problemen schept, zal ook in de gemeente onverantwoorde bestedingen doen. Een leider die onzorgvuldig is met relaties zal ook in de gemeente brokken maken, en emotionele puinhopen achterlaten. Integriteit betekent ook onkreukbaarheid. Men neemt zichzelf in acht en let op het belang van anderen. Integer leiderschap handelt ook correct, zonder dat er toezicht is, en ook zonder dat anderen weet hebben van hun daden. Integriteit heeft ook te maken met realisme. Er worden geen beloften gedaan die niet na te komen zijn, of beloften die alleen door anderen te vervullen zijn. De bijbelse eis van onberispelijkheid (1 Kor. 4: 1-5 en 1 Tim 3: 10) behoort een normaal onderdeel te zijn van selectieprocedures.

Objectief/kennis van zaken

Leiderschap kent het vermogen om emotionele zaken tot feiten en verhoudingen terug te brengen. Leiderschap is in staat om voorbij de waan van de dag te kijken en objectief onder ogen te zien wat er feitelijk aan de hand is en wat er zou moeten gebeuren. Objectiviteit maakt iemand los van persoonlijke voorkeur of afkeuring. Het geeft het vermogen om in een zwak plan, de goede elementen te ontdekken. Het geeft ook de mogelijkheid om te komen tot nauwkeurig onderzoek van de Schrift. Ethiek wordt niet afhankelijk gemaakt van situaties, maar van bijbelse uitgangspunten. De bijbel wordt niet gebruikt om buik te spreken, maar om in ernstig onderzoek te vinden wat God in feite te zeggen heeft in Zijn Woord. Juist dit geworteld zijn in het Woord van God is een belangrijke voorwaarde om objectief te kunnen zijn. Spreken vanuit het Woord van God, maakt de boodschap ook los van de persoon en richt het oog op God zelf.

Heilig in de Here

In de afgelopen periode zijn we wereldwijd geconfronteerd met geestelijk leiderschap dat persoonlijke levensheiliging verloren had en verward werd in een smakeloze en God-onterende zelfrechtvaardiging van zonden op moreel en financieel terrein. Het is bekend dat in bepaalde occulte kringen de voorwaarde om tot een hoger niveau te worden toegelaten is dat men drie christelijke leiders moet verleiden tot overspel of homoseksuele zonden. Satan richt zijn vurige pijlen op christelijke leiders en helaas zijn velen gevallen in zonde. Jac. 4. laat ons zien dat wanneer wij tot God naderen satan van ons zal vlieden. Christelijke leiders die dicht bij God leven hebben de ervaring dat satan hen los moet laten. Geestelijke leiders die zich verliezen in hun werk, geen tijd meer hebben voor God zelf, zijn een gemakkelijke prooi voor de duisternis. Christelijk leiderschap wat een geheiligd leven kent, waarin zuiverheid, eenheid, liefde voor God en mensen zichtbaar is, vormt een uitdaging aan een wereld die zoals Openb. 22:11 zegt steeds "vuiler" wordt. Voor leiders die geheiligd leven geldt Matth. 5:8 "Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien". Mensen die God gezien hebben, die een glimp opgevangen hebben van Zijn heerlijkheid, zijn mensen waar deze wereld reikhalzend naar uitkijkt. Het openbaar worden van de zonen Gods betekent ook een geroepen worden tot geestelijk leiderschap. In het duizendjarig vreedrijk zullen christenen regeren over steden en plaatsen. Welk een grote verantwoordelijkheid geeft dat en integriteit zal dat vergen. Maar ook in tijden van vervolging zal alleen leiderschap dat heiliging kent, dat door God zelf gevormd is, in staat blijken om te volharden.

Geestelijk leiderschap is beproefd

De bijbel raadt ons op verschillende plaatsen aan om onervaren, of jonge mensen niet op een verantwoordelijke plaats te zetten. Zodat ze niet door "opgeblazenheid in het oordeel des duivels vallen" (1 Tim. 3:6). God wil een beproefd leiderschap en gebruikt daarvoor verschillende middelen. Het meest kenmerkende is dat zij de leider plaatsen in een proces, waarin de goede keuzes gemaakt moeten worden, zonder dat er altijd direct zicht is op wat God voor vervolg daaraan gaat geven. In het onderstaande worden zeven beproevingen gegeven in ons groeiproces naar onberispelijk leiderschap.

Eenzaamheid

Gods slijpsteen in de beproevingen van een leider, begint vaak zijn werk in de eenzaamheid. Mozes ging 40 jaar achter de schapen. Johannes de Doper was veel alleen in de woestijn. Jezus vangt Zijn bediening aan door een periode van 40 dagen in de woestijn. Paulus gaat na zijn erkenning door de apostelen in Jeruzalem, voor een periode naar Tarsus en wellicht Arabië. Volgens sommigen 13 jaar. De verlangens van ons hart komen aan het licht in de eenzaamheid. Dan blijkt wat ons werkelijk motiveert en drijft.

Onduidelijkheid

Vele geestelijke leiders hebben de bittere pil moeten slikken van een tijd in hun bediening, waarin niets zeker was. Taken, doelstellingen, financiën, relaties en contacten lijken allemaal onduidelijk en onzeker te worden. God wil ons afleren, om onze identiteit te zoeken in omstandigheden, taak- en

functie-omschrijvingen en in financiële en materiële status. Elke innerlijke onzekerheid, moet omgezet gaan worden in een volledig vertrouwen op Hem, die ons leidt.

Eentonigheid

Uitgangspunt in deze studie is de persoon van de herder. Van buitenaf een saai en monotoon beroep, wat elke dag het zelfde is. Op andere plaatsen wordt gesproken over de landman, die zaait, ploegt, wiedt en moet wachten op de oogst. Leiderschap moet er tegen kunnen dat vele taken op termijn routinematig vervuld gaan worden. Slechts zij, die daarin nieuwe details gaan herkennen, groeien uit tot volwassenheid. Veel "zogenaamde" pioniers verbergen zich achter nieuwe projecten, omdat ze nooit geleerd hebben om de dingen te doen, die simpelweg gedaan moeten worden. Jonge leiders die snel succes willen zien, vergeten dat alleen continuïteit in het streven leidt tot werkelijke resultaten.

Teleurstelling

Wanneer we de zendingshistorie lezen, dan zien we schier eindeloze inzet van mannen en vrouwen op eenzame plaatsen en in eerste instantie weinig of geen resultaat. In sommige gevallen, wordt het alleen nog maar problematischer. Vele verhalen van zendelingen, die kinderen verloren, sommigen ook hun vrouw, beroofd werden etc. moesten kiezen om te blijven of terug te keren naar veilige oorden, waar het goed toeven is. Teleurstelling splijt onze verdedingsmechanismen open en doet ons wanhopen aan onze eigen vermogens om iets goeds voort te brengen in het Koninkrijk van God. En dat is juist wat God wil uitwerken in ons. God heeft geen ruimte voor zelfverzekerde mensen, die het allemaal wel weten. God wil mensen gebruiken die diep doorleefd hebben wat het betekent om te falen en door God zelf opgericht te worden.

Lijden

Geestelijk leiderschap heeft geleerd om vrijwillig afstand te doen van eigen verlangens en de bevrediging van de normale menselijke behoeften. "tot op dit ogenblik verduren wij honger, dorst, naaktheid, vuistslagen en een zwervend leven". (1 Cor 4:11). Het leiderschap wat gevormd is in een lange tijd van ontmoediging, intimidatie, gevaar voor eigen leven, en de afwijzing door mensen, is niet meer gebaseerd op uiterlijke bevestiging, maar leeft in een doorgaande afstemming op wat Gods Geest in gang wil zetten.

Succes

Voor vele geestelijke leiders is succes alleen maar zegen en ontbreekt het zicht op de beproeving die daarin is. Met welke mate van succes nemen wij genoegen. Durven wij een hoge standaard in het werk als een eerbewijs aan God te zien, in plaats van een schouderklopje op ons wettische en o zo snel voldane ego? Wanneer satan ons niet langer kan weerhouden om onze taak te vervullen in het Koninkrijk, dan is een strategie van de duisternis, dat wij ondersteund gaan worden in die bediening door hulpbronnen uit de duisternis. De satan is bereid ons zo te helpen dat we daardoor te snel te groot groeien, te snel hoge verwachtingen gaan scheppen bij mensen en gaan vertrouwen op het verleden (het gaat toch altijd goed) in plaats van afhankelijkheid van en vertrouwen op God zelf.

Weelde

God plaatst ons als leiders vaak in een positie, waarin we ook tijden kennen, waarin de materiële zegen overvloedig lijkt en gemakzucht op de loer ligt. Vele christenen lijken niet te beseffen dat materiële zegen geen bewijs is van een goed geestelijk leven. Weelde sluit de ogen voor de nood van andere mensen en opent ons hart voor "meer voor ons zelf". De bijbel laat zien dat we tevreden mogen zijn met wat God ons schenkt, waarin Hij overigens niet karig is.

Wanneer een geestelijk leider faalt

Niet alleen in andere landen, maar ook in Nederland worden we geconfronteerd met leiders die ernstig falen op moreel gebied. Dit heeft betrekking op zaken rond oplichting, malversaties, overspel, bezoek prostituées, echtscheiding etc. Het is goed om bij het formuleren van een leiderschapsprofiel deze zaken niet geheel ongenoemd te laten. Problemen, nauwkeuriger omschreven: zonden, op moreel

gebied, en de publieke val van geestelijke leiders dwingen ons een positie te bepalen. De vraag is dan: Kan een geestelijk leider in zijn taak blijven, c.q. hersteld worden nadat bekend geworden is dat hij in ernstige zonden leeft op moreel gebied? In het algemeen kan men stellen dat broeders die bijv. op seksueel gebied in concrete zonden geleefd hebben, niet hersteld kunnen worden in hun bediening. Zeker niet wanneer zij pas gedwongen door concrete bewijzen, moeten erkennen dat zij in die zonden leefden. Deze broeders blijken heel vaak, ook na deze bekentenis (er is dan soms geen spoor van berouw), en een soms snel herstel in de bediening, opnieuw in deze fouten te vervallen. Er zijn genoeg andere, meestal onzichtbare taken, waarin de betreffende broeder nog wel kan dienen, maar in openbare taken binnen de gemeente, dient deze broeder geweerd te worden. Want vanwege zijn daden, is de Heer en de weg der waarheid vaak zeer gelasterd. Overwogen kan worden, indien er sprake is van een incidentele gebeurtenis, iemand te herstellen in zijn functioneren binnen een bediening, wanneer tenminste voldaan is aan de volgende vereisten:

de broeder heeft uit eigen beweging, zonder daartoe gedwongen te worden, zijn fouten erkend, zijn zondige levenswijze concreet doorbroken en waarachtig berouw getoond aan God, zijn vrouw en de hem omringende geestelijke leiders en de gemeente;

De broeder zich heeft onderworpen aan andere broeders die hem begeleid hebben in herstel van z'n persoonlijke relatie met de Vader. Hoewel God onmiddellijk vergeeft, indien iemand oprecht zijn zonden belijdt, moet voor het proces van berouw, herstel en een nieuwe levensstijl, tenminste twee jaar genomen worden. Ook in deze situaties gelden voluit de criteria gesteld voor leiders. Niemand mag hersteld worden zonder dat z'n levenswijze beproefd is en onberispelijk is gebleken. Dit herstelproces vindt het beste plaats binnen de eigen gemeente! Hoewel dit niet de gemakkelijkste weg is;

de broeder heeft alle relaties, die verstoord zijn door de zonden en de gevolgen daarvan, voor zover het in zijn vermogen ligt, hersteld. Daar behoort tenminste ook toe, een publiekelijke schuldbelijdenis in de oudstenraad en in de gemeente; vanuit de gemeenteleden bestaan er geen gewettigde bezwaren meer tegen een herstel van de broeder in de bediening. In dit verband dient nog opgemerkt te worden dat in het algemeen er een soms merkwaardige sympathie bestaat voor gevallen geestelijke leiders. We zien heel vaak een emotionele behoefte om iemand zo snel mogelijk weer tot herstel te brengen. Daarbij wordt heel vaak voorbij gezien aan de slachtoffers van de zondige praktijken van deze leiders. Zo gebeurt het nogal eens, dat een broeder al weer in een bediening is geplaatst, terwijl de gemeente, die hij ontredde en geschokt achterliet, nog niet eens tot herstel is gekomen. Ook gebeurt het dat de vrouw, waarmee overspel gepleegd is, op geen enkele wijze begeleid wordt in haar geestelijk herstel en alle aandacht zich richt op de broeder. Als laatste mag niet ongenoemd blijven, de emotionele gevolgen voor de huwelijkspartner en kinderen die heel vaak hier bij betrokken zijn. De hulpverlening aan deze dient dan ook een integraal onderdeel te zijn van een herstelproces.

Vrouwen in leiderschap

In deze studie is veelal in de mannelijke vorm gesproken over leiderschap. Deze keuze is bewust geweest. Niet omdat leidinggevende taken onmogelijk zouden zijn voor vrouwen, maar omdat de bijbel doortrokken is van het besef dat de man een bijzondere opdracht heeft in deze wereld. Leiderschap is geen erezaak of status, maar is verantwoordelijkheid dragen en priesterlijk gezag uitoefenen. Vrouwen hebben daarin bescherming nodig van hun man of van hun vader, c.q. de oudsten in de gemeente. Binnen de beschutting van het priesterlijke functioneren van mannen, kunnen vrouwen de ruimte vinden om tot werkelijke ontplooiing te komen. Daarbij kunnen zij profetisch spreken, hun plaats innemen in de binnenkamer, maar ook in allerlei werk van de gemeente taken op zich nemen. Het leergezag en de autoriteit (Gr. exousia = bevoegdheid) om te vermanen komt in de gemeente echter de vrouw volgens de Bijbel niet toe. Alle discussies ten spijt over de vrouw in het ambt en de (vaak magere) bijbelse onderbouwing, moet na nauwkeurige exegetische het voorgaande geconcludeerd worden. Werkelijk geestelijke leiders spreken nooit badinerend over de rol van de vrouw, als zou zij een mindere rol toebedeeld hebben gekregen. Wanneer zij goed staan voor de Heer, dan beseffen zij dat hun vrouw " een geschenk van God" is, die zij openlijk zullen eren en respecteren. Leiderschap wat gebaseerd wil zijn op de richtlijnen van de bijbel staat ook niet toe, dat mannen hun verantwoordelijkheid ontlopen en hun plaats afstaan aan

vrouwen, die zonder "exousia" in de geestelijke wereld moeten staan. 1 Kor. 11:2-16. In onze tijd is het niet populair om binnen de gemeente de taak van mannen en vrouwen in het leiderschap te onderscheiden. Maar laten we gewaarschuwd zijn voor de ontwikkelingen wereldwijd binnen vele kerken en gemeenten waardoor steeds meer vrouwen taken overnemen van mannen en daardoor het beeld bevestigen dat geloof niet voor mannen zou zijn, maar een typisch vrouwelijke aangelegenheid.

Gods uitdaging aan leiders

Tenslotte, onderstaand enkele stellingen omtrent leiderschap in bijbels perspectief. Het is goed om dit in je leidersteam eens door te nemen, of dit voor je zelf te evalueren. God zoekt leiders die:

- integriteit als basis beschouwen voor leiderschap;
- begrijpen dat leiding geven begint met leiding geven aan henzelf;
- niet te koop zijn voor eer, geld of goederen;
- karakter stellen boven weelde;
- hun identiteit niet verliezen in een groep;
- niet iets doen omdat "iedereen het doet";
- bereid zijn een kans aan te pakken;
- die nederig kunnen zijn in grote én kleine dingen;
- onpopulair durven wezen en nee durven zeggen, waar iedereen ja zegt;
- profetisch inzicht hebben in Gods plan en dat plan voor hun omgeving in hanteerbare en realistische doelstellingen kunnen vertalen;
- bewogenheid hebben voor het individu;
- Gods Geest de ruimte bieden om het werk in een persoon te voltooien.

Literatuur:

1. *De normale christelijke werker*, Watchman Nee, Hoornaar
2. *Spiritual authority*, Watchman Nee, 1972, New York
3. *Be the leader you were meant to be*, Leroy Eims, 1977, USA
4. *The making of a christian leader*, Ted W. Engstrom, 1978 Grand Rapids, Michigan
5. *The training of the twelve*, A.B. Bruce, 1871, Scotland
6. *Spiritual Leadership*, J. Oswald Sanders, 1967, London
7. *Lead us not into Temptation, confronting immorality in Ministry*, Don Basham, 1986, USA
8. *Be a leader people follow*, David Hocking, 1979, California
9. *Calvin Miller on Leadership*, Calvin Miller, 1987, New Malden, Surrey
10. *Leadership lifestyle, a studie of 1 Timothy*, Ajith Fernando, 1985, USA
11. *Vision building, Knowing where you are going*, Peter Brierly, 19889, Great Britain
12. *Team-ministry*, Dick Iverson, 1984, Bible temple Publishing, Portland, Oregon, USA
13. *Perils of leadership*, Kenneth Prior, 1990, Illinois, USA
14. *Why a christian leader may fall*, Dr. Clyde M. Narramore, Westchester, 1988 Illinois,
15. *The subtle Power of spiritual abuse*, David Johnson en Jeff Van Vonderen, 1990, USA
16. *The making of a leader*, Frank Damazio, 1988, Bible Temple Publishing, Portland USA
17. *Learning to lead*, Chua Wee Hian, 1987, Intervarsity Press, England.

18. Restoring fallen leaders, Jack W. Hayford, 1988, Regal Books, California USA